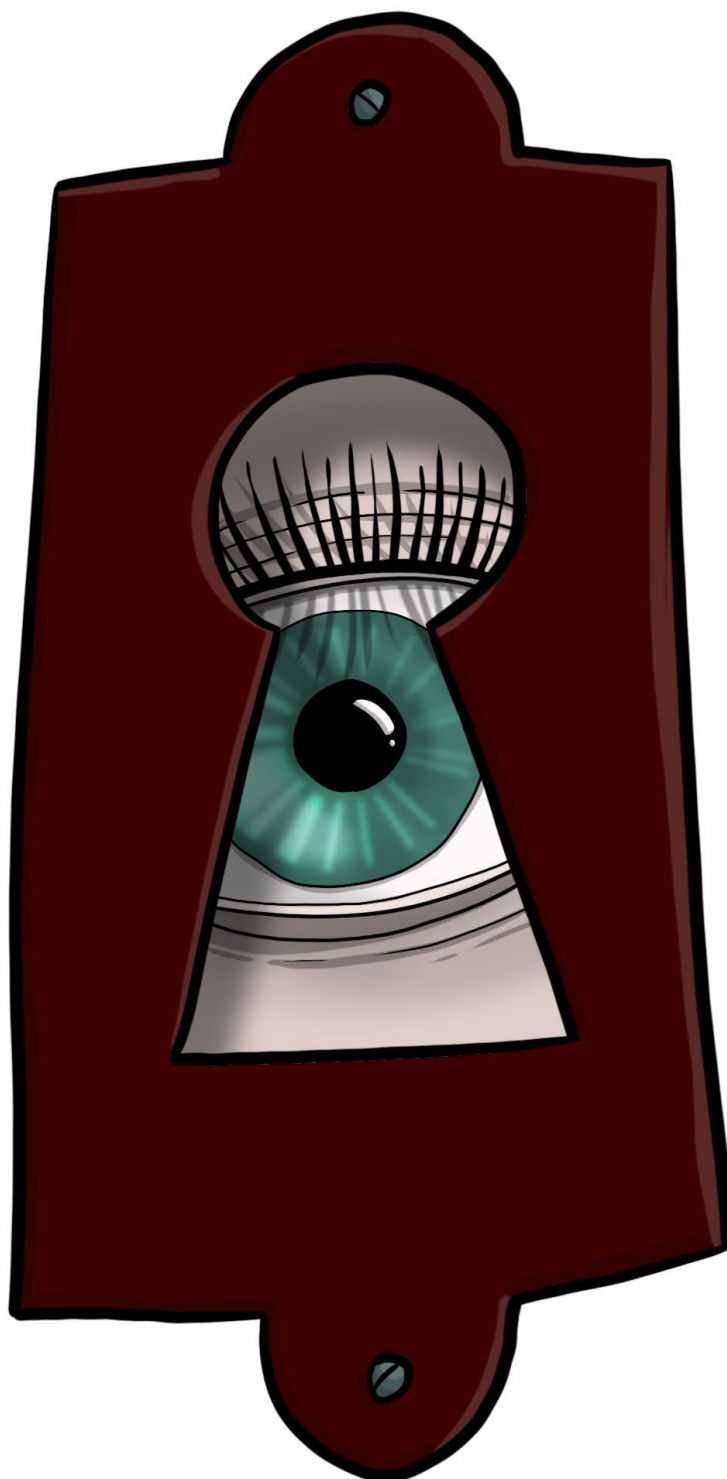

6.-7. ročník

Znát dobré, činit dobré

Autor: Mgr. Daniela Dominová

6.-7.
ROČNÍK

***„Pravé vzdělání je znát dobré, chtít dobré,
činit dobré, a to i když se nikdo nedívá.“***

J. A. Komenský

Hlavní myšlenka

Dobré věci nemáme dělat jen proto, abychom oslnili druhé, ale protože je správné je činit. Vzdělání by nám mělo pomoci poznat, co je dobré, a zároveň v nás probudit touhu po dobrém a vnitřní motivaci k tomu abychom dobré konali.

Anotace

Tato lekce je doplňující aktivitou k lekci Vzděláním k odpovědnosti. Lze však použít i samostatně. Lekce je zaměřená na prožitek. Po shlédnutí animovaného videa žáci hrají scénky znázorňující různé životní situace a vyjadřují se k tématu správné a nesprávné jednání.

Cíle lekce

Co bude žák na konci lekce vědět

- Naučí se, že vědět, co je dobré, a dělat, co je dobré, není to samé.

Co žák v lekci prožije / co si uvědomí

- Prožije, jak se může různým způsobem zachovat v konkrétních životních situacích.

K jakému jednání lekce zve/vede

- K jednání, které není jen k vlastnímu prospěchu, ale také k prospěchu druhých.

1.	2.	3.	4.
Seznámení, úvodní motivace	Chtít dobré, činit dobré	Životní situace	Reflexe a závěr
 5 min	 15 min	 35 min	 5 min

Pomůcky

- dataprojektor a ozvučení
- video Krtek a bonbon
(dostupné v prezentaci)
- PL Životní situace
(rozstříhané na lístečky)

Vysvětlení piktogramů

Hlavní myšlenka

Prezentace

Společná práce

Anotace

Čas/Minutáž

Práce ve dvojici

Cíl

Pracovní list

Samostatná práce

Pomůcky

Video

Skupinová práce

Další zdroje

Práce ve trojicích

Doplňující informace

Uspořádání třídy do písmene U

Práce třídy kolem stolů

Práce v kruhu

Volný pohyb po třídě

1

Seznámení,
úvodní motivace

5 min

Postup a metody

1. Seznámení, úvodní motivace (5 min)

Rozhovor

Pokud žáci absolvovali lekci Vzděláním k odpovědnosti, můžete se jich zeptat, na co si z lekce pamatují, případně ji sami stručně připomenout.

Dále se zeptejte žáků:

- Děláte občas něco, co se vám nechce? Co to je?

Nechte odpovědět několik žáků. Pokud je to vhodné, uveďte i vlastní příklad.

2

Chtít dobré,
činit dobré

15 min

2.1 Krtek a bonbon (10 min)

Práce s videem

Podíváme se teď na animovaný film. Zkuste si všimnout, jestli máte něco společného s hlavním hrdinou.

Video nechte dohrát do konce a poté prezentaci vypněte tak, aby žáci neměli před očima během následující diskuse závěrečný citát.

Dále se žáků ptejte:

- Poznali jste se v něčem z toho, jak se krtek choval?
- Co hlavně krtek nechtěl dělat, a přesto to dělal?
- Bylo to pro něj dobré?
- Kde se dozvěděl, co je dobré?
- Jak to dopadlo?
- Co by mohlo být ve videu místo mrkve a bonbonu? (Není tím myšleno jiné jídlo, ale třeba něco pro nás špatného a něco dobrého.)
- Vzpomenete si na citát, který byl na konci?

Pokud si žáci nevzpomenou na citát, napovězte jim, například je nechte doplnit slova do věty. Poté se společně znovu podívejte na závěr videa a zastavte ho v okamžiku, kdy se objeví citát J. A. Komenského. Přečtěte ho nahlas:

„Pravé vzdělání je znát dobré, chtít dobré, činit dobré, a to i když se nikdo nedívá.“

2.2 I když se nikdo nedívá (5 min)

Diskuze

Pokračujte v kladení otázek. Můžete vybrat jen některé.

- Myslíte si, že se lidé chovají jinak, když se nikdo nedívá?
- Pokud ano, chovají se lépe, nebo hůře? Proč?
- Napadá vás nějaká situace, kdy se lidé mohou chovat hůře, pokud jim nehrozí, že se to někdo dozví?
- Proč bychom se měli chovat dobře, i když nám za špatné chování nic nehrozí?

3

Životní
situace

35 min

3.1 Jak se zachovat správně? (10 min)

Práce s příběhem

Přečtete nebo převyprávíte žákům tyto dva příběhy, které se skutečně staly:

Řidička jela úzkou cestou, po stranách stála auta. Spěchala, chtěla dorazit včas na vánoční posezení s dětmi. Vzadu v sedačce spal její malý syn. Po cestě ale svým autem zavadila o dvě auta parkující podél cesty, kterým odřela dveře a u jednoho dokonce ulomila zrcátko. I na svém autě měla promáčklou karoserii. Nikdo na ulici zrovna nebyl, takže by mohla odjet. Vždyť tolik spěchala a její chlapec začal na zadním sedadle plakat, protože ho probudil náraz.

Zeptejte se žáků:

- Jak se asi zachovala?
- Jak byste se zachovali vy?

Po odpovědích žáků přečtete, jak se příběh odehrál ve skutečnosti.

Doopravdy to bylo takto... Řidička na nejbližším místě zastavila, mezitím vyšel ze vchodu nejbližšího domu nějaký muž. I když to nebyl majitel ani jednoho z aut, pomohl řidičce sehnat kontakt na řidiče, kterému se podařilo zavolat. Řidička také zavolala na policii, která přijela nehodu vyšetřit. Sepsali zprávu pro pojišťovnu. Škodu z větší části uhradila pojišťovna, ale všechny to stálo dost času. Museli si zajít do opravy, řidička nestihla vánoční posezení. Naštěstí vše vyřešili v klidu a dohodou.

V následné diskusi můžete využít například tyto otázky:

- Je správné, že se takto zachovala?
- Stalo se vám někdy, že někdo poškodil auto někomu z vašich blízkých?
- Přiznal se?
- Co to pro rodinu znamenalo?
- Nebo se stalo, že někdo poškodil něco jiného?
- Jak to dopadlo?
- Jak se cítili poškození?

Poté přečtete žákům druhý příběh:

Mladí manželé se dvěma dětmi se přistěhovali do nového bytu. Brzy zjistili, že ve vedlejším bytě bydlí starší paní, kterou málokdy někdo navštíví. Na této paní bylo vidět, že je ráda za každou příležitost, kdy si mohla se svými novými sousedy na chodbě nebo před domem povykládat. Dozvěděli se, že paní trpí samotou, protože manžel před časem zemřel a její děti a vnuci bydlí v zahraničí. Rodina se rozhodla, že chce své sousedce na svátky udělat radost.

Zeptejte se žáků:

- Co myslíte, že by paní potěšilo?
- Co asi rodina udělala?

Po odpovědích žáků přečtete, jak se příběh odehrál ve skutečnosti.

Doopravdy to bylo takto... Jelikož se blížily Velikonoce, děti napadlo, že by paní sousedce mohly připravit překvapení. Na Velikonoční neděli vyrobily papírový košíček, do kterého daly nějaká malovaná vajíčka, pár dobrot a také vzkaz: Dárek od velikonočního zajíčka.

Nechaly to před dveřmi a zazvonily. Rychle zaběhly do bytu. Kukátkem se dívaly, že paní, která ke svému překvapení našla košíček, se na tváři objevil veliký úsměv. To stejné pak opakovaly i na svátek sv. Mikuláše. Později zjistily, že v domě je více lidí, kterým by malá pozornost mohla udělat radost, a zrodila se z toho taková malá rodinná tradice.

Teď si zkusíme na různých životních situacích vymyslet způsoby, jak se můžeme zachovat.

3.2 Jak se můžeme zachovat? (25 minut)

Dramatizace, diskuze

Mějte připravené nastříhané situace z **PL Životní situace**.

Vyberte ze seznamu podle svého uvážení ty nejhodnější pro vaši skupinu žáků. Třidu rozdělte do skupin po 2–3 žácích. Každá skupina si vylosuje jeden lístek s popisem situace.

Varianta

Pokud máte menší počet dětí, můžete každé skupině zadat dvě scénky a prodloužit jim čas na přípravu.

Připravte si: Seznam situací	
<p>Rodina třídního odpady.</p>	<p>Jděte ze školy, spěcháte, uvidíte starší ženu, která upadla na boku na chodníku a nemůže se postavit, možná si i zranila nohu.</p>
<p>Vidíte, jak plače malé dítě v supermarketu, protože se ztratilo.</p>	<p>Vidím, jak dva kluci ze školy přepašují malého kluka.</p>
<p>Je zima. Vidíte, že staří příteláci ležou krmítku, které je před domem. Je však prázdné.</p>	<p>Opakujeme páry s kamarády v lese. Očistíme.</p>
<p>Váš pesek vykonal potřebu. Zůstala po něm troska. Spěcháte a risko v okolí není.</p>	<p>V obchodě si zkouším oblečení, které mi nepadá. Co udělám s vykoupeným oblečením?</p>
<p>Nevidomá žena má problémy s přechodem přes rušnou ulici. Je na ni vidět, že se bojí vstoupit na cestu.</p>	<p>Jdu s kamarády kolem zahrady, kde je jablko obsypaná jablky. Sází nádhernou růku a narátnu si. Zahrádka ale určité někomu patří.</p>
<p>Býlí jste se s partou kamarádů loupat u řeky. Mnozí odešli, vy jste poslední, ale po některých zůstaly nějaké papírky na zemi.</p>	<p>Píšeme test, zapomněl jsem pod lavcí zapečený sendvič. Sbírá se věnuje spolužákoví na druhé straně třídy.</p>
<p>Na trávě před domem naleznete peněženku s doklady. Podle doklady zjistíte, že se jedná o člověka, který byl nemocný.</p>	<p>Vidím v parku, kam chodí psíkaři s psy, na trávě někdo sítěnu z rušné silnice. Hrozí poranění psa.</p>

Dejte žákům instrukci:

Vaším úkolem bude k popsané situaci připravit miniscénku se dvěma různými závěry. Můžete využít pantomimu nebo běžnou scénku se slovy - je to na vás. Na nácvik máte 5 minut.

Metodická poznámka

Rozdělení žáků přizpůsobte zbývajcímu času, předpoklad je, že za 25 minut se stihne nacvičit, zahrát a prodiskutovat asi 6 až 8 scének.

Varianta

Pokud nejste limitovaní časem, je možné věnovat nácviku více prostoru a nechat na žácích, jakou formou scénku ztvární, jaké si zvolí kulisy, převleky, případně mohou svou scénku doprovodit zvuky (hudební nástroje, zvuky z mobilu). Poté je možné také každou scénku důkladněji prodiskutovat.

Žáci nacvičují scénky, pak předvádí ostatním skupinám. Ty mají hádat, o jakou situaci se jedná.

Po každé scénce se ptejte aktérů i ostatních ve třídě, otázky vybírejte dle potřeby:

- Jakou situaci měla scénka znázornit?
- Dalo se to vyřešit i jinak?
- Byli jste někdy v podobné situaci? Nebo slyšeli jste někdy o někom v podobné situaci?
- Kde jste se dozvěděli jak se zachovat v takové situaci?

Metodická poznámka

Kladení otázek přizpůsobte zbývajcímu času.

4**Závěr****5 min**

Závěr (5 min)

Výklad

Ve škole se učíte spoustu informací. Ty samy o sobě z vás ale neudělají dobré lidi, nepřimějí vás k tomu, abyste se rozhodovali a chovali správně. Krtek se také ve škole naučil, že jeho tělu neprospívá jíst tolik sladkého, ale bylo pro něho těžké podle toho jednat. Rozhodnout se dělat dobré nebývá vždy příjemné a snadné.

Na závěr žákům poděkujte za jejich aktivitu a popřejte jim, aby se jim dařilo uplatňovat v životě, to, co si dnes připomněli nebo se naučili.

Zdroje prezentace

Zdroje videa

- Mrkev a bonbon – Fishnet s.r.o. (Film21), projekt Úcta k životu, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008255 (CC 4.0 BY-SA)

Prezentace

<https://prezi.com/view/Bgr9rijPqLOi6O6mrEqE/>

Pracovní listy

<https://eu.uctakzivotu.cz/wp-content/uploads/2021/02/Vzdelavani-6-7-pracovni-listy-v2.pdf>

Pracovní sešit pro žáka

<https://eu.uctakzivotu.cz/wp-content/uploads/2021/02/Vzdelavani-6-7-pracovni-sesit-pro-zaka-v2.pdf>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu

Úcta k životu –
základ pro demokratickou kulturu

Registrační číslo projektu

CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008255

Metodika

Znát dobré, činit dobré

Cílová skupina

6.–7. ročník základních škol
a víceletých gymnázií

Toto dílo podléhá licenci
Creative Commons 4.0 BY-SA

Autor

Mgr. Daniela Dominová

Odborní garanti

doc. PhDr. Jan Hábl, Ph.D.,
Mgr. Barbara Pospíšilová,
Mgr. Tereza Ráchel Bícová

Odborná spolupráce a pilotáž

Mgr. Daniela Dominová

Externí posuzovatele

Mgr. Ondřej Šimik, Ph.D.,
Mgr. Taťána Göbelová, Ph.D.

Jazykové korektury

Mgr. Kateřina Kutálková

Ilustrace

Daniel Jurčo, BFA

Zlom a sazba

Daniel Jurčo, BFA